

T. Z. Tunaya

Aydılık Külliyesi:

Numara: 13

Komünizm Elifbası

Birinci Kitap

Münderecat

Komünist nizam istima-yessinde evsafı - Komünist Cemiyetxate İstihsal - Komünist Cemiyette Taksim ve Terzi - Komünist Nizam istima-yessinde idare - Komünist nizam istima-yessinde istihsal kuvvet-lerinin Terakki ve Tekâmülü - Proleterya Diktatör-lüğü - İktidar Makamının Zabtı - Hakiki Sosyalist Partisi ve Sermayedar Cemiyetteki Sınıflar

Türkseye Çeriven
A. C.

Yazarlar :

Buharın
ve ^vpreobreyenski
1 191

Amudi Matbaası - İstanbul
1923 - 1339

[8°]
138 s.

[1925]

Fiyatı 25 Kuruştur.

Methal

Bu faydalı kitabın tercümesine bundan takriben dört sene evvel başlanmıştır. O zaman ciham karıştıran istimai inkılâp hareketi münevverlerimiz arasında ve maddî ve manevî sefaleti tahammül edilmez bir dereceye bulan amele muhitlerinde büyük bir alâka uyandırmıştı. Herkes Komünizm tabiriyle ifade ve hülasa edilen istimai değersiz ameliyetinin neden ibaret olduğunu öğrenmek istiyordu. Lisansızda bu bahse dair henüz bir tek eser mevcut değildi. Gersi evvelâ "Kurtuluş" bitâkare "Aydınlık" mecmualarında sosyalizm ve istimai sınıflar hakkında bazı yazılar çıkmış, ferdiyetçilik ve cemiyetçilik meseleleri merzûmâhs edilmişse de bu makalelerde, inkılâp ve ihtilâl hadiselerini toplu ve etraflı bir tarzda izah etmek imkânı yoktu. İstimai hareketlerin sebepleri ve avamitini, takip ettikleri yolu ve nihai temel neticelerini gösteren bütün bir ilim mevcuttur. Her ilim gibi bunun da nazariyat ve akideleri vardır. Bu nevi mesaili muhtalaa ederken sarsılmamak, ferdiyete uygun vumunî bir fikir edinmek için, his değilse bu nazariyatın ana hatlarını, belli bazı esaslarını öğrenmek lâzımdır.

Sosyalizme, amele inkılâbına ait kütüphaneler dolusu asara malik

olan cenubi lisanslarında, bile müptedilerini anlayabileceği
sade ve vazih bir tarzda yazılmış, en iptidai malumat
cem eden eserler yok denecek kadar azdır. Bu
umumi ihtiyacı tatmin ettiği isandis ki Buharın
ve Preobrajinski'nin Komünizm Elifbasi, tab edilip
edilmez, tekniği medeni milletlerin lisanslarına tercüme
edilmiştir.

Bizde bu meydana, 1921 de, onun Türkseye
naklini teşebbüs ettik. Bu işi Aydınlık mecmua-
sının pek kıymetli muharrirlerinden A. Cevdet
arkadaş üzerine almıştı. Fakat ilk kısımların
tercümeleri hazır olunca, bir takım gözlüklerle
karsılaştık. O sıralarda Türk matbuatı üzerine
bir kabus gibi sökmüş olan İtilâf sansörü; milleti
ikaz ve irsat eden ve halk kitlelerine varlığını
his ettiren neşriyatı siddetle men ediyordu. Sansör-
den geçirebilmek için, yazıları tanınmaz bir kuya-
fete sokmak mecburiyeti vardı. Bu ilcaat ile-
dir ki, Elifbasi'nin, sermayedarlığın teşekkül ve
inhilâli esbabını tabii eden ilk kısmını, bazı
ufak tadilat ile ve "Sermayedarlık Nizamı
İstimaaisi" namı altında neşr ettik. İşin asıl
feci ciheti, bu şekilde bile eserin çıkmasına padi-
şah hükümetinin mü'manaat etmek istemesidir.
Sadrazam Ali Rıza paşa, nezdinde yapılan mü'ma-
caata: "Memlekette fabrika ve sermayedar bulun-
madığı cihette böyle bir kitaba ihtiyac olmadığı..."
cevabını vermiştir.

«Sermayedarlık Nizamı İstisnası»

İstanbul cenabi isgali altında kaldığı müddetse bu kitabın neşriyi [-5] itnâ etmek imkânı bulunmamıştır. İstiklâl mücadelesinin zaferini müteakip matbuat, zoruyla-rından kurtulduğu zaman ise, bundan daha mühim ve müstacel bir neşriyat faaliyetine atılmak icap etmiştir. Samsür belâsından yakayı sıyrınca, ilk istisnâ Karl Marksın meşhur beyannameini bizimize nakl etmek olmuştur. Bu gün de Komünizm elifbasını ictimai mesele ile alakadar olanlara arz etmekte halk kitlelerinin cumhuriyet şekli idaresine ve hâkimiyeti millîyeye merbutiyetlerini takviye etmekte olacağımızı düşünerek, hizmetimizin takdir olacağını ümid ediyoruz.

Elifba iki kitapta mürekkeptir. Birinci kitap asık bir ihmi tahvil ile amele inkilâbi nazariyatını ve beynelmîtel teşkilâtların tarihini ihtiva etmektedir. İkinci kitap ise tahakkuk etmekte bir amele hükümetinin nasıl olduğunu göstermek için, Rusya inkilâbına ve inkilâp müessesesine hasır edilmiştir. Eser, Sovyetler hükümeti henüz vatandaş muharebeleri dolayısıyla kök salmak imkânından mahrum ve büyük tehlikelerle muhat bulunduğ bir sırada yazılmıştır. Sovyetler harp Komünizmi tesmiye olunan usûllere ve tedbirlere lüzumundan fazla ehemmiyet vermeleri ve amele diktatörlüğünün iktisadi salâhındaki inkisaf seyrine tamamiyle tevafuk etmemesi bundan ileri gelirdi. Bu nokta nazardan, son beş sene zarfında hadsaten cereyan ikinci kitabı mahsus derecede kıymetli düşünür. Buna neşri yalnız birinci kitabın tercümesiyle iktifa etmeyi daha muvafık bulduk.

Komünizm Elifbası, arkadaşlarımızdan Cevdet Atmancaşından tercüme etmiştir. Bu satırların numarası da, Fransızcasıyla karşılaştırarak onun eksiklerini tamamlamıştır. Netice itibarıyla aslına tamamiyle untabek bir tercüme meydana [-6] çıktığı iddia edilebilir. Taluz evvete uşır edilmeyiş olan ilk mebhastarı tekrar tab ettirmediğimize çok müteşşiriz. Bu eseri okuyacaklarımızdan rica ederiz: Elifbasın mebbe kısmından başka bir şey olmayan Semayedar nizamı istematı nam Aydınlık külli-yatın gözden geçirmeler. Böylece izalesi elimizde olmayan sebeplerden münbars bu eksikliği telâfi etmiş olacaktadırlar.

Komünizm hakkında esaslı bir fikir edinmek isteyen herkes bu elifbaya okunmak mecburiyetindedir. Sathı bir mahimatta iktifa edecek olanlar kadar, Marksizm ve Komünizm ibrarleri hakkında derin tetebbuate girmek niyetinde olanlar ismüde bu elifba kitabı lüzumlu ve faydalıdır. Birinciler burada inkişaf mesarîne dair muhtac oldukları her türlü mahimati bulacaklar; ikinciler de anlaşılmış iş daha mühim asarı kolaylıkla takip ismü icap eden esasatı öğrenmiş olacaktadırlar.

Mukaddemede de izah edildiği üzere bu bir mektep ve ders kitabıdır. Onu okurken, bir kaç arkadaş birleşmeli, anladıklarının birbirlerine izah etmeli, anlaşılmayan noktaları da daha iyi bilenlere tefsir ettirmeliler. Bu tarzda

okunursa ancak, Etilfa, okuyuların fikren yükselmelerine ve zıvurlanmalarına hizmet eder. Ameleyle gece ders verilen her yerde Etilfa, tedrisatta en mühim merkezi işgal etmelidir. Müallim onun cümle cümle talebeye tefsir etmeli; ve hayattan alınmış nisatlerle mücerret ifadeleri canlandırarak, dersin alâka ile takop olmasına temin eylemelidir.

[7-] Her bahsün nihayetinde bir çok mehaızlar zikr olunmuştur. Eenebi lisanlardan birine aşma olanların bu kitapları da mütalaa etmelerini bilhassa tavsiye ederiz. Bu nevî kitapları peyderpey lisanımıza nakl etmeye salısacağız. Bu vadede muvaffak olmak bizim işin pek büyük bir haz teşkil edecektir. Fakat bu muvaffakiyet biraz da karilerini rapbetine bağlıdır. İşinde yaşadığımız sermaye-darlık nizamı altında ancak çok okuyucusu olan kitapların intisarı sahasında yeri vardır. Ve ancak sermaye sahipleri okunmayacağına bile bile, malıza şahısları üzerüne nazarı dikkate celp etmek üzere kıymetli âri eserlerini tab ettirmek imkânına maliktirler.

Umarız ki, senelerdenberi nezaryatımıza dikkat ve heyecan ile takop eden kari kütlesi, bu kıymetli kitaba da layık olduğu ehemmiyeti verecek, onun tedarik etmek ve dikkatle okunmak suretiyle sizi tesvik etmeği, bizzat kendisine karşı bir vazife bilecektir.

İstismara tabi olan sınıfların kurtuluşu bir teşkilât meselesi olduğu kadar bir ilim meselesidir.

Bunun içinde ki, memleketimizin ıssı ve köylü
sınıflarının tekdüzeliklerini görmekten duyduğu
üzgü neye ile, onların imeni de yükselmeleri
için, gücümüz yettiği kadar kendisine vasıta
tedarik etmeye çalışıyoruz. Bu kitapta bir kas
anete ve köylü nüfuzunu dünden doğan buğitinin
nasıl bir yarım dağıtacağına görmesine yardım ederse,
emeklerimizin bosa gitmediğine hükmedeceğiz.
Bu bizim işin yolunıza deranı hususunda fikrimiz
bir kuvvet menbaı olacaktır.

28 Şubat 1925

Doktor
Şefik Hüsnü

s. 8-9

"Mukaddeme"

Moskova, 15 Teşrinievvel 1919

N. Buharin

E. Preobrazenski'

s. 10

1- Program Nedir?

s. 12

2- İlk Program.

s. 13

3- İkinci Programın İhtiyacının Zaruri Esbabı

s. 15-16

4- Programımızın Umumi Mahiyeti

(s. 17) Komünizm ve Proleterya Diktatörlüğü

- s.17 1) Komünist Nizamı İstimasının Evsafı
{ Komünist Cemiyette Tevzi (İstihlak)
- s.21 2) Komünist Nizamı İstimasında Tevzi
- s.23 3) " " " İdare
- s.26 4) " " " İstihsal Kuvvetlerinin Tekâmülü
(Komünizmde Mahseneti)
- s.32 [5] "Proleterya Diktatörlüğü"
- s.37 [6] İktidar Makamının Zabtı
- s.39 [7] Komünist Partisi ve Sermayedar Cemiyetindeki Sınıflar

s.49-50 Edebiyat

- Marks ve Engels, Komünist Beyannamesi
V. İlyiş (Lenin), Devlet ve İnkılâp
J. Plehanov, Büyük Fransız İnkılabının Yüz Senesi
A. Bopdanov, Kısa İlmî İktisat Hölâsası
A. Bebel, Kadın ve Sosyalizm ("Müstakil Devlet" bahsi)
A. Bopdanov, Kızıl Yıldız (Bir hayal)
Kürsâk, Hak ve 15 Cemiyeti

- Anarşizm Hakkında: { S. Volski, Anarşizmin Nazariye ve Tattikati
E. Proobrejenksi, Anarşizm ve Komünizm
Sermayedar Cemiyetindeki Sınıflar Hakkında: - V. Bazarov, Anarşist Komünizm ve Marksizm
- Karl Marks, Sınıf Menfaatleri
- Burjuva Partilerinin Karakteristikleri Hakkında: { " ; 18inci Brumaire
" ; Almanya'da İnkılâp ve Aksi İnkılâp
" ; Fransa'da Vatandaş Harbi

(s. 51) Sermayedarlığın Tekâmülü Nasıl Komünist
İnkılabına Müntelâ' Aldu?

- s. 51 8) Mali Sermaye
- s. 62 9) Emperyalizm
- s. 75 10) Militarizm
- s. 78 11) Emperyalist Harbi [1914-1918]
- s. 83 12) Devlet Sermayedarlığı ve Sınıflar
- s. 89 13) Sermayedarlığın İflâsı ve İssi Sınıfı ^{Kapitalizminin Göstürüsü}
- s. 96 [14] Vatandaş Harbi
- s. 102 15) Vatandaş Harbinin Eskali ve ^{Pahası} İcap Ettiği Zayyat
- s. 111 16) Umumi İnkılâb mı Komünizm mi?

s. 113-114 Edebiyat

- L. Kamenev, Emperyalizmin İktisadi Sistemi
- N. Lenin, Emperyalizm - Kapitalizminin Son Devresi
- N. Bukharin, Çihil İktisadiyatı Emperyalizm
- G. Zinoviy, Rusyada Sendika ve Tröstler
- N. Lenin (Antotov), Militarizm
- Parlovits, Emperyalizm Nedir?
- " , Büyük İnkılâpın Tariklari
- " , Militarizm ve Marksizm
- " , Umumi Harbin Netayisi
- Esaslı fakat müşkülü elifham bir eser olan
- R. Hilferding'in, Mali Sermaye'si
- Bunlardan Maada âtidedeki esere mütacaat olunmalıdır.

(s. 115) İkinci ve Üçüncü Enternasyonal

- s. 115 1) İşçi hareketinin beynelmül olmasın Komünist İnkilâbı için Muzafferiyet şarttır.
- s. 118 2) İkinci Enternasyonalın İnkırazı ve Esbabı
- s. 122? [3] Müdafai Vatan ve (Sulhperverlik) Starları
- s. 127 4) Mutaassıp Vatanperver Sosyalistler
- s. 130 5) Mutedil Sosyalistler (Merkez)
- s. 134 6) Üçüncü Komünist Enternasyonalı

s. 138 Edebiyat

Levin ve Zinoviyef; Sosyalizm ve Harp

" " " , Akıntıya Karşı

G. Zinoviyef, Harp ve Sosyalizm Bohranları (cilt 1 ve 2)

N. Lenin, Proleter İnkilâbı ve Müted Kautski

Herman Gurtr, Emperyalizm

[Z]

Cimmerwald Beyannameleleri ve Cimmerwald Komünist Raporları

"Komünist Enternasyonalı" Meclisi.